

DATOS IDENTIFICATIVOS

Coñecemento do medio natural

Materia	Coñecemento do medio natural			
Código	V51G110V01901			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Sánchez Santiago, Mónica Carmen			
Profesorado	Sánchez Santiago, Mónica Carmen			
Correo-e	monica.sanchezsantiago@ceu.es			
Web	http://www.escolamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	A materia traballa os fundamentos científicos e tecnolóxicos do currículo de Educación Infantil, sobre todo o relacionado con coñecemento do contorno. Promove o entendemento do medio natural desde un punto de vista sistémico desenvolvendo unha actitude positiva cara ao medio.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
C40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática

D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade
D22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Coñecer os fundamentos didácticos e pedagóxicos do currículo desta etapa, particularmente da área de coñecemento do medio natural, social e cultural.	B1	C33	D1
	B2		D2
	B3		D3
	B4		D5
	B5		D8
	B7		D9
	B8		D17
	B9		D18
	B10		D21
	B11		
	B12		
	Familiarizarse cos conceptos de desenvolvemento sostible e cos aspectos relacionados coa biodiversidade e as interaccións entre a xeosfera e a biosfera. Saber analizar as súas consecuencias a escala espacial e temporal.	B1	C33
B11		C36	D2
B12		C40	D3
			D5
			D6
			D7
			D8
			D9
			D13
			D16
			D17
			D19
Fomentar o interese do profesorado polo medio natural e a súa intervención, afondar nos seus coñecementos e fomentar o interese polo medio natural na primeira infancia. Resaltando a noción de beleza existente no medio natural como valor estético.	B4	C40	D1
	B9		D2
	B12		D3
			D6
			D7
			D8
			D9
			D13
			D14
			D15
			D16
			D20
Identificar feitos, leis, modelos e teorías das ciencias experimentais, interpretando informacións científicas para a comprensión do medio.	B1	C33	D1
		C36	D2
		C40	D3
			D6
			D7
			D8
			D9
		D13	
		D14	

Desenvolver habilidades de autoinformación e traballo cooperativo.

B2 C33 D1
 B5 C36 D2
 B7 C40 D3
 B11 D5
 B12 D6
 D7
 D8
 D9
 D11
 D13
 D14
 D15
 D16
 D17
 D18
 D20
 D21
 D22

Contidos

Tema	
1. Introducción ao coñecemento do medio natural.	Enfoque sistémico e interdisciplinario dos estudos do medio natural: A paisaxe como punto de partida. A aprendizaxe do coñecemento científico.
2. Principios de ecoloxía	Visión dinámica dos cambios acontecidos no espazo e no tempo nos ecosistemas. Biosfera e as súas interaccións: Os seres vivos. Modelo de ser vivo e a súa relación co medio. Evolución e biodiversidade. Geosfera e as súas interaccións: O planeta no Universo. Situación, movementos e efectos terrestres. Minerais e rocas. A estrutura da Terra e os procesos xeolóxicos. O chan como exemplo de interfase entre os sistemas terrestres
3. As capas fluídas da terra	Atmosfera e hidrosfera. O aire. A estrutura da atmosfera. O clima e o tempo. O cambio climático. A auga.
4. Desenvolvemento sustentable	Medio e desenvolvemento sustentable. Datos do pasado e do presente. Algunhas contradicións do mundo actual. Proxeccións de futuro e repercusións para a humanidade.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	25.5	35	60.5
Traballo tutelado	15	28	43
Estudo de casos	2.5	15	17.5
Resolución de problemas de forma autónoma	2.5	9	11.5
Debate	1	2	3
Traballo	1.5	6	7.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	4	4
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Observación sistemática	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición do profesor sobre ámbitos temáticos dos contidos da materia.
Traballo tutelado	O alumno, individualmente ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou elabora seminarios, investigacións, informes, redaccións, resumos de lecturas, conferencias, etc.
Estudo de casos	Traballo dirixido polo profesor consistente en actividades grupais que favorecerán a capacidade de observación e análise.

Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade autónoma do alumno Exercicios que se propoñen na aula e que o alumno realiza de forma autónoma apoiado en ferramentas informáticas
Debate	Formulación de ideas sobre temas de actualidade coa súa consecuente análise e debate razoado

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atender as necesidades e consultas do alumnado en equipo cooperativo relacionadas coas temáticas relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Desenvolverase presencialmente na aula.
Resolución de problemas de forma autónoma	Realizarase unha atención personalizada segundo as necesidades durante o desenvolvemento da actividade, proporcionándolle orientación, apoio e motivación na resolución das tarefas. Nas titorías individuais ou grupais dentro da propia aula ou no momento sinalado para tal fin. Esta atención personalizada tamén é posible mediante ferramentas informáticas.
Estudo de casos	Individualmente ou en pequeno grupo atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas con este aspecto.
Traballo tutelado	A atención personalizada terá lugar segundo necesidades durante o desenvolvemento da actividade. En tutorías individuais ou en grupo dentro da propia aula ou no horario destinado para este fin. Tamén é posible esta atención personalizada utilizando ferramentas informáticas
Debate	Atención en equipos cooperativos na aula e individualmente.
Probas	Descrición
Traballo	Atención en equipos cooperativos na aula e individualmente.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atender ao alumnado en pequeno grupo ou grupo cooperativo na aula proporcionándolle orientación, apoio e motivación na resolución de problemas e realización de tarefas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Traballo tutelado	A avaliación dividirase en tres apartados: avaliación técnica, valoración dos contidos e da exposición oral. Na avaliación técnica cualificarase o desenvolvemento da presentación desde aspectos puramente informáticos. Nos contidos terase en conta: a súa relevancia e a súa adecuación á temática da materia si o texto presenta corrección gramatical e ortográfica e si emprégase un nivel de linguaxe culta e un rexistro formal. Na presentación oral valorarase si utilízanse expresións e vocabulario adecuado; si son capaces de expresar as ideas cunha linguaxe propia sen necesidade de ler literalmente as diapositivas da presentación, etc.	30	B2 B5 B7 B8 B10 B11 B12	D5 D8 D9 D11 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución na aula de preguntas de resposta curta sobre os contidos da materia.	20	B1	C33 D1 C36 D2 C40 D3 D6 D7
Exame de preguntas obxectivas	Proba de resposta curta sobre os contidos da materia	30	B1	C33 D1 C36 D2 C40 D3 D6 D7

Observación sistemática	Avaliación continua a través do seguimento do alumno	20	B1 B2 B5 B7 B8 B10 B11 B12	C33 C36 C40	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22
-------------------------	--	----	---	-------------------	---

---

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán organizados, en prazo e segundo os prazos previstos, por cada alumno no seu respectivo espazo persoal na plataforma virtual Intranet, en formato PDF ou ben, remitiranse por correo electrónico ao profesor .

Ao longo do cuadrimestre realizarase unha avaliación continua do alumnado na que se valorará a súa participación activa nas clases.

O sistema de avaliación pretende que o alumnado participe no seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais buscarase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se teñan en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das diferentes cualificacións obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, segundo se estipula no cadro anterior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame por separado. Mentres non se supere o exame, non se sumarán as cualificacións dos traballos supervisados e dos traballos de clase. Aqueles alumnos que non superen a materia en primeira convocatoria conservarán a nota daqueles traballos/actividades superados e deberán presentarse de novo ao exame e aos traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aqueles alumnos que non asistan a clase ou se ausenten a máis do 20% do total das clases impartidas (6 días, 12 horas) deberán acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21. do Regulamento de Avaliación, Cualificación e Calidade da Ensinanza e do Proceso Docente do Alumno, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. E será a túa responsabilidade coñecer os traballos e actividades desenvolvidas na clase.

No caso de aceptar voluntariamente a avaliación global, o alumno disporá dun mes desde o inicio das clases, para poder facelo.

A asistencia só contará se se fai con aproveitamento.

Calquera traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será calificado con 0.

As datas de entrega serán fixadas. Considerarase falta grave a non asistencia do alumno á data, previamente acordada, para a exposición/s do/s traballo/s, non podendo aprobarse a materia sen telo realizado.

Os alumnos que non acaden o aprobado no curso poderán realizar a segunda convocatoria (xullo), neste caso deberán presentar os traballos realizados durante o cuadrimestre, se non o entregaron, e realizar o exame.

As datas dos exames publicaranse na web: <http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/>. Non serán modificados e se a modificación fose aprobada pola xunta do centro, previa solicitude formal e escrita, o exame a realizar será oral.

Ante a fundada sospeita de prácticas pouco éticas durante a realización da(s) proba(s) escrita(s), o exame será retirado e iso suporá o suspenso do alumno.

O contacto co profesor realizarase a través do correo electrónico do CEU e mantendo sempre as normas de cortesía e coidado da lingua empregada.

A actitude do alumno na clase debe ser correcta, tanto na actitude como na vestimenta. en caso de non observalo, non terán dereito a asistir a clase.

Observacións:

Estes criterios de avaliación son unha declaración de intencións sobre o traballo do alumnado na materia; Polo tanto, poderán sufrir leves modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou por circunstancias imprevistas.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Abella, R.; Alcázar, V.; Balaguer, L., **Hacemos ciencia en la escuela. Experiencias y descubrimientos**, Graó, 2009

Caamaño, A., **Didáctica de la física y la química**, Graó, 2011

Vega, S., **Ciencia 3-6. Laboratorios de ciencias en la escuela infantil**, Graó, 2012

Vega, S., **Ciencia 0-3. Laboratorios de ciencias en la escuela infantil**, Graó, 2010

Ramiro, E., **La maleta de la ciencia**, Graó, 2010

Chard, S.; Kogan, Y.; Castillo, C., **El aprendizaje por proyectos en educación infantil y primaria**, Morata, 2019

Mérida, R.; Torres-Porras, J.; Alcántara, J., **Didáctica de las ciencias experimentales en educación infantil**, Síntesis, 2017

Bibliografía Complementaria

Arias, A., **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, Consellería de Educación e O.U. Xunta de Galicia, 2009

Domínguez, G., **Proyectos de trabajo : una escuela diferente**, La Muralla, 2013

Bravo, M. P., **Los proyectos de trabajo : tejiendo sueños, construyendo vida en la escuela infantil**, Pirámide, 2016

Quinto, B., **Los talleres en educación infantil. Espacios de crecimiento**, Graó, 2009

Englehart, D., Mitchell, Albers-Biddle, J., Jennings-Towle, K. y Forestieri, M, **Juegos STEM en los Rincones de Aprendizaje**

Integrando la investigación de los más pequeños, Narcea, 2020

Brugarolas Criach, I.; Cantons Palmitjavila, J., **Ciencia en la primera infancia. 49 + 1 propuestas de libre elección**, Grao, 2019

Moreno, R., **Experimentos para todas las edades**, RIALP, 2017

Pontalti, B., **Taller de mapas conceptuales y mentales Para aprender a pensar y organizar las ideas**, Narcea, 2018

Freeman el al., **Fundamentos de biología**, 5, Pearson, 2014

Epstein A., **La cuestión moral de los combustibles fósiles**, Deusto, 2021

Ayllón J.R., **Orígenes**, Almuzara, 2022

García A., **La energía nuclear salvará el mundo**, Planeta, 2020

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Aprendizaxe das ciencias da natureza/V51G110V01403